

TVRDOŠÍN

ORGÁN MsV KSS a MsNV **OKTÓBER 1989**

A čo je mladost? Dvadsaťpäť rokov?

A. Sládkovič

ČO JE STAROBA? BREMENO ROKOV?

V BOĽAVÝCH ÚDOCH KRV STARÁ?

CHLADNÚCE ČELO S VRÁSKOU HLBOKOU?

STON PUKNUTÉHO POHÁRA?

JE TO VÍŤAZSTVO V DLHOM ZÁPASE,

POKOJNÝ ŽIVOT V ŠEDÍN OKRASE,

ČAS DO SPOMIENOK ZAKLIATY,

ČAS, KTORÝ ÚČTY ŽIVOTU SKLADÁ,

KTORÝ OD SVETA UŽ NIČ NEŽIADA

A NEČAKÁ UŽ NÁVRATY.

Plne si to zaslúžia

Možno to bol postreh z cestovania preplnenými autobusmi, možno z parku, možno odinakaľ, čo primälo toho, kto sa rozhodol zaintervenovať na príslušných miestach, aby bolo vyhlásené obdobie úcty k starším. Lebo príkladov neúcty k nim je v živote neúrekom. V každom prípade to bol človek alebo skupina ľudí citiacich s druhými, s ich problémami, uvedomujúcich si viac ako iní desiatky užitočne prežitých a odpracovaných rokov, hĺbku životných skúseností, množstvo úsilia odovzdaného v prospech rozvoja spoločnosti. Veď kto sú to tí "starší"? To sú predsa naše mamy a otcovia, staré mamy a starí otcovia a stále viac, dokonca aj ich žijúci rodičia. So zvyšujúcou sa životnou úrovňou sa priamoúmerne u nás predlžuje priemerný ľudský vek, rastie počet starších spoluobčanov, o ktorých je potrebné sa postarať. Socialistický štát sa s touto úlohou čestne vyrovnáva. Budujeme malometrážne byty, takzvané penzióny so spoločenskými priestormi, lekáarskymi a inými službami priamo v dome, budujeme a zriaďujeme domy a kluby dôchodcov...

/pokračov. na 2. str./

Onedlho sa

skončí rok 1989

a s ním sa za-

vŕši druhý rok

jestvovania nášho Klubu dôchodcov na Medveďzí. Úradné bilancovanie jeho činnosti bude vecou posledného dňa tohoto roku. V prítomnom čase sa choeme aspoň stručne venovať životu nášho klubu. Zdá sa, že dva roky jeho existencie boli dostatočne dlhým obdobím na to, aby si jeho členovia zvykli na spolupatričnosť a na svoju príslušnosť do tohoto klubu. Veď za tie 2 roky sa jeho členovia častokrát stretli na spoločných schôdzach, vypočuli si nejednu prednášku, potešili sa mnohými vystúpeniami žiakov študujúcich škôl i škôlok, i vystúpeniami našich ľudových súborov. Mnohí naši členovia sa zúčastnili na spoločných zájazdoch. Všetky boli veľmi úspešné a pre ich účastníkov boli príjemným zážitkom. Keď teda teraz, v tomto mesiaci úcty k starším hodnotíme v duchu dvojročný život nášho klubu, zamýšľame sa nad tým, či tie roky možno považovať za úspešné, či činnosť klubu spĺňala predstavy našej spoločnosti a predovšetkým predstavy a túžby jeho členov. Pri všetkej skromnosti možno azda povedať, že sme nežili bez úspešnej práce a že existencia i činnosť nášho klubu je dôkazom dobrého vzťahu a úcty k starobe. Kiež by tomu tak bolo i naďalej.

P.

PLNE SI TO ZASLÚŽIA

/pokračovanie z 1. strany/

...opatrovateľské služby a podobne pre tých, ktorí z rezných príčin nemôžu bývať a žiť spolu so svojimi rodinami. Cestou odborných organizácií ale aj inak sú poskytované rôzne sociálne výhody bývalým pracovníkom závodov, podnikov a organizácií. V závislosti na raste národného dôchodku rastie aj dôchodkové zabezpečenie a tak ďalej.

Ale vo víre každodenného zhonu po kadečom sme ešte dosť často svedkami drobných krívd a priestupkov vo vzťahu k starším, rôznych prehreškov a aj na oko nepatrných nepozorností. Lenže citlivé duše starych mnohí psychologovia a lekári prirovnávajú k citlivým dušiam detí s jediným rozdielom - životnou skúsenosťou. A teda ak vieme byť nežní a pozorní k deťom, prečo by sme nemali byť takí aj k našim starym? Pomôcť im, opatrit' ich, alebo čo len každé ráno slušne ich pozdraviť... Vedia byť veľmi vďační. Za každú maličkosť. A plne si to zaslúžia. -jmb-

MsV KSS ZASADAL

Zasadnutie MsV KSS 4. 10. 1989 sa zaoberalo popri vnútrostraníckych problémoch aj informáciami z vyšších straníckych orgánov a prerokovalo správu o činnosti komisie pre mládež pri MsV KSS, správu o činnosti rady riaditeľov pri MsNV, podiel organizácií na rozvoji mesta a združení finančných prostriedkov na tento rozvoj a tiež politicko-organizačné zabezpečenie týždňov zvýšenej pracovnej aktivity a vyhodnotenie soboty pracovnej cti 30. 9. 1989.

Lieky a informácie o nich

Lekáreň je súčasťou komplexu zdravotníckej starostlivosti, ktorú občanom poskytuje naša spoločnosť. Jej úlohou je zabezpečiť liečivá pre pacientov spádovej oblasti. Aby sa zlepšili tieto služby bola k zdravotnému stredisku vyprojektovaná prístavba na priestory novej lekárne. Táto bola 26.5. 1989 otvorená zatiaľ ako lekáreň - oddelenie výdaja hromadne vyrábaných liečivých prípravkov. Priestory lekárne, ako aj zariadenie spĺňajú požiadavky kladené na súčasné moderné lekárne. V lekárni sú oddelené priestory pre výdaj na lekárske predpis a výdaj liečiv bez lekárskeho predpisu. Tento nový trend expedície liečiv umožňuje dispenzačný box, ktorý bol pre lekáreň zakúpený za pomoci tunajšieho JRD. Naši občania prichádzajú stále častejšie do styku s liekmi a mnohokrát podceňujú následky ich nesprávneho užívania. Moderná doba je aj svedkom rozmachu výroby nových liekov, a preto musíme hľadať spôsob ako informovať pacienta o lieku, ktorý užíva. Liek okrem svojich terapeutických vlastností má aj vedľajšie nežiadúce účinky, o ktorých má vedieť aj pacient. Zdanlivo bezpečné analgetiká-lieky proti bolesti-ako je Acylpyrin, Paralen, Alnagon pri nadmernom a dlhodobom užívaní môžu spôsobiť poruchy zdravia, ako je drobné krvácanie...

/pokračov. na 3. str./

Plenárne zasadanie zvolané na 28. septembra 1989 do zasadačky MsNV v Tvrdošíne za prítomnosti tajomníka ONV v D.Kubíne JUDr. Bachynca a kandidáta na funkciu nového podpredsedu MsNV v Tvrdošíne Ing. Jozefa Gruchaláka rokovalo popri iných organizačných otázkach aj o výsledkoch doplnovacích volieb a návrhoch kádrových zmien, o čin-

Z ROKOVANIA PLÉNA MsNV

ností rady MsNV medzi dvomi plénami, o plnení úloh na úseku predškolských zariadení, základného školstva, zariadení pre mládež a o mimoškolskej výchove a vzdelaní v meste. Súčasťou rokovania bola aj správa o plnení úloh z rozpracovaných záverov XVII. zjazdu a 7. a 9. zasadania ÚV KSČ krajskej a okresnej konferencie strany na podmienky mesta, ale aj zvolenie Ing. Gruchaláka do funkcie podpredsedu MsNV v Tvrdošíne s platnosťou od 1.10.1989, K. Šaradinovej za tajomníku komisie miestneho hospodárstva, bytového hospodárstva a dopravy, V. Jančekovej za tajomníku komisie plánovania a výstavby, M. Smutnej za tajomníku komisie kultúry a školstva, Andrey Gereckovej za tajomníku ZPOZ a M. Hollého za člena finančnej komisie. V rámci interpelácií sa riešili problémy života v rôznych častiach mesta. Odpovedal na ne predseda MsNV Ing. I. Šaško. V diskusii 6 príspevkov poskytol ucelený obraz o problémoch školstva spravovaného mestským národným výborom a o mimoškolskej výchove a vzdelávaní všetkých vekových kategórií nášho obyvateľstva v meste, zvyčajne 2 diskusné príspevky patrili dr. Bachyncovi a Ing. Gruchalákovi k životu škrova a k nástupu do funkcie.

LIEKY A INFORMÁCIE O NICH

/dokončenie z 2.strany/ ... žalúdočnej sliznice, alergické príznaky, toxické poškodenie pečene i obličiek. Nebezpečné sú aj niektoré kombinácie dvoch prípadne troch užívaných liekov. Môžu vzniknúť medzi nimi tzv. interakcie, ktoré účinok liečiva buď zosilnia ale aj zoslabia. Interakcie vznikajú aj medzi liekom a potravou, preto ani túto skutočnosť nemôžeme zanedbať. Tieto podrobné informácie podá pacientovi lekárnik v dispensačnom boxe. Tu ho upozorní na spôsob užívania, účinnok, prípadne na nevhodnú kombináciu liečiva s potravou alebo inými liečivami. Výhodou je, že pacient vstupuje k lekárnikovi sám, a tým zároveň oceňuje, že výdaj liekov i podobné informácie sú záležitosťou len jeho a lekárnika, bez nežiadúcich svedkov, čím je splnená aj etika zdravotníckej mlčanlivosti. Niektorí pacienti informácie o lieku odmietajú, lebo ho užívajú dlhodobe, niekedy aj celoživotne. No stáva sa, že nežiadúce účinky sa môžu objaviť až po dlhšej dobe užívania, a preto nikdy neodmietajte informácie o užívaní lieku. Výskumy aj v užívaní liekov prinášajú nové poznatky. Veď liek, ktorý pacient užíva má mu navracat zdravie, a preto je dôležité, aby ho užíval správne. V Tvrdošíne bola založená prvá lekáreň v r.1871. Menila rôznych majiteľov a aj po znárodnení v r. 1948 trvala nepretržite až do konca roku 1960, kedy bola premiestnená do Nižnej pre nevyhovujúce priestory. Po dlhom časovom odstupe bola v r.1971 v provizórnych priestoroch dočasne zriadená výdajňa liečiv, ktorá sa až tohoto roku mohla presťahovať do vyhovujúcich priestorov. Na dobré tradície tvrdošínskej lekárne sa najačí nová lekáreň po kompletnom vybavení priestorov lekárenskou technikou. Zariadenie lekárne je veľmi nákladné a náročné nielen na priestory, ale aj na zdravotníckych pracovníkov, preto prekonávanie vzdialenosti v rámci mesta, by pacientom nemalo robiť ťažkosti. Lekárne aj v iných mestách nie sú a nemôžu byť v každom zdravotníckom zariadení. Dúfame, že občania mesta pochopia, že zdravotnícki pracovníci im vychádzajú v ústrety starostlivosťou o ich zdravie a budú si vážiť nové, moderné zdravotnícke zariadenie.

PhMr.B.Tholtová

Medzinárodný deň lekárov

V kultúrno-politickom kalendári 1989 je 1. október uvedený ako Medzinárodný deň lekárov. Prinášame vám pri tejto príležitosti prehľad zdravotných stredísk a ambulancií v našom meste a samozrejme aj zoznam zdravotníckych služieb okrem mestskej lekárne, o ktorej sa zmienujeme v samostatnom článku. Tvrdošín má v súčasnosti 2 zdravotné strediská v dvoch samostatných budovách. Jedno z nich sa nachádza na sídlisku Medvedzie a združuje 2 detské ambulancie ktoré riadia MUDr. Adriana Rašková a MUDr. Anna Medvecká so sestrami Olgou Kacírovou, Annou Jarinovou, Evou Valachyovou a Annou Šiškovou, v stredisku ordinuje aj ženská lekárka MUDr. Lívia Mikolášiková so sestrami Máriou Dubeňovou a Eou Pukevou, vo všeobecnej ambulancii ordinuje MUDr. Beáta Chromá so sestrou Máriou Targošovou, v stredisku je ďalej dorastová ambulancia s MUDr. Borisom Kaislerom a

sestrou Helenou Muchovou, posudkové oddelenie s MUDr. Annou Obtulovičovou a sestrami Annou Rewayovou, Máriou Tomkuliakovou, a zubná ambulancia s MUDr. Vladimírom Hreusom a sestrou Angelou Krkoškovou. Vedúcou lekárkou Obvodného zdravotného strediska OBZS-II - sídl. Medvedzie je MUDr. A. Rašková. Vedúcou lekárkou OBZS-I v centre Tvrdošína je MUDr. Marta Parížová, ordinujúca ako všeobecná lekárka so sestrou Annou Kubalovou, v druhej všeobecnej ambulancii pracuje MUDr. Veronika Marcová so sestrou Danielou Lepáčkovou a geriatrickou sestrou Máriou Krilekovou. MUDr. Mária Kristofčáková a sestra Jarmila Dedinská pracujú v zubnej ambulancii. V stredisku je aj pracovisko posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia s vedúcou lekárkou MUDr. Martou Nesnadnou. Predsedom je Ing. Viliam Lovich a tajomníčkou Anna Dudášová. Detská ambulancia v Tvrdošíne je t.č. bez lekára so sestrami Agnešou Matiščíkovou a Ľudmilou Kolodejovou, ku ktorým striedavo dochádzajú MUDr. A. Rašková a MUDr. A. Medvecká. V ostatných uvoľnených priestoroch riaditeľstvo NSP Trstená uvažuje zriadiť kožnú ambulanciu a rehabilitačné oddelenie. O definitívnom zariadení rozhodne Okresný ústav národného zdravia. Súčasťou OBZS-II je tiež zubná ambulancia v budove DM pri SPŠ, v ktorej ordinuje MUDr. Anna Gossanylová a sestra Mária Gerčáková.

Ako je teda zrejme, podmienky pre rozvoj zdravotníckych služieb sa v Tvrdošíne zlepšili a naďalej sa budú zlepšovať k spokojnosti tak lekárov a zdravotných sestier ako aj pacientov. Keďže aj lekár potrebuje niekedy lekára, želáme im veľa zdravia a čo najvzornejších pacientov. 3

DETI NA VÝSTAVE

Predškolači V.MŠ Medvedziá si prezreli výstavu filatelistickej zbierky Jána Steinhübla v MsKS Tvrdošín. Vhodnou metódou sme deťom porozprávali o tejto zbierke, ktorá je venovaná SNP a II.svetovej vojne. Deti si popozerali výstavu a vypytovali sa čo je za vitrinami. I touto formou sme prispeli k ďalšiemu obohateniu výchovy k mieru, k vlasteneckému a internacionálnemu cíteniu. L.Zuffová

Začali sa kurzy

S prvými septembrovými dňami sa nezačal len školský rok žiakov a študentov, ale aj príprava kurzov. MsKS organizuje v učebnom roku 1989/90 každý pondelok o 15,00 hod. jazyk anglický pre žiakov ZŠ, o 16.00 hod. pre dospelých začiatočníkov a o 18.00 hod. pre pokročilých - všetky v malej sále, kde zase v utorok prebieha kurz strihov a šitia od 16.00 hod. pre začiatočníkov a od 18.00 h. pre pokročilých. V pondelok, ale v priestoroch klubu dôchodcov od 17.00 hod. je kurz nemčiny pre začiatočníkov a od 18.00 hod. - pre pokročilých. V utorok vo veľkej sále od 16.00 hod. prebieha kurz spoločenského tanca a výchovy. Spolu teda 8 kurzov v troch priestoroch. Okrem toho v zimnom období je dohodnutý kurz prípravy pečiva z medu a spôsobov využitia medu v domácnosti. Prípadné návrhy na iné kurzy a ich obsahové zameranie radi uvítame a po zvážení technicko-organizačných možností zaradíme do plánu kurzov v skume, dvoch jednaniach, pričom šine opäť začala naovčovať jednotného plánu kultúrneho života a prevode hudobných vášť dychovka. Je ich zá- túrno-výchovnej činnosti. nástrojov a ostatných orga-

Za novými formami

nislava Troppa a štíhle línie 10 sklenených objektov Jána Lišaníka upútavajú pozornosť návštevníkov najnovšej výstavy, ktorú pripravila Oravská galéria Dolný Kubín v priestoroch MsKS Tvrdošín na sídlisku Medvedzie pod názvom KONTAKTY. Jej otvorenie 28.9.1989 sa líšilo od iných predehádzajúcich výstav najmä tým, že sa ho osobne zúčastnili obaja banskobystričskí autori, ale aj tým, že po vernisáži nasledovala bohatá, družná, neformálna beseda autorov s prítomnými členmi mestského výtvarného štúdia, členmi klubu priateľov výtvarného umenia, pracovníkmi Oravskej galérie a ostatnými účastníkmi otvorenia výstavy. V trojhodinovej diskusii miestami zabiehajúcej až do akademických filozofujúcich úvah o podstate a poslaní umenia v našich podmienkach, ale aj o zmysle tvorby bez rozdielu, či ide o profesionálnu, alebo neprofesionálnu, sa účastníci besedy vzájomne obohatili o svoje poznatky, vymenili sa skúsenosti, nadviazali priateľské kontakty a naplnili tak zmysel celého podujatia. O ňom, ale aj o príjemnom esteticky pôsobivom prostredí MsKS sa pochvalne vyjadrili okrem ostatných aj pracovníčky Oblastnej galérie v Ban. Bystrici PaedDr. Katarína Sokolová a Ing. Silvia Murgašová, ktoré metodicky usmerňujú činnosť ostatných galérií v Stredoslovenskom kraji. Všetci aktéri podujatia sa zhodli v názore o potrebe častejších podobných stretnutí v záujme skvalitnenia pôsobenia umenia a výtvarnej tvorby na estetické vedomie našich ľudí aj prostredníctvom nových ešte nevyskúšaných foriem -jmb-

Zľava: S. Tropp, PhDr. E. Ľuptáková, J. Lišaník Foto: S. Jurčí

ZALOŽENIE DYCHOVEJ HUDBY

Po predehádzajúcom pri-nizačných prácach v Tvrdo- voze a prevode hudobných vášť dychovka. Je ich zá- tial... /pokrač.na 5.str./

OKRESNÁ VÝSTAVA ZVIERAT

V dňoch 7.- 8.10.1989 pod heslom: "Účasťou na výstavách za vyššiu kvalitu a úžitok našich chovov" usporiadala ZO SZCH Krásna Hôrka okresnú výstavu zvierat v priestoroch kina Javor. Výstavy sa zúčastnilo 79 vystavovateľov nasledovných druhov zvierat: králiky 127 ks, hydiny 140 ks, okrasné holuby 71 ks, exoty 17 ks, kožuštinové zvieratá 18 ks, akváriové rybky 800 ks. Súčasťou výstavy bola samostatná expozícia mladých chovateľov. Spestrením bola tombola živých zvierat a ľudová hudobná skupina. Celkový počet návštevníkov bol 570 dospelých a 565 mladých. V expozíciách králikov, hydiny a holubov boli posudzovateľmi delegovanými ÚV SZCH udelené čestné ceny nasledovným najlepším zvieratám a vystavovateľom: Králiky: králik obor-ZO Trstená - Furdek Karol, činčila veľká-ZO Tvrdošín - Betušťák Vladimír, veľký svetlý strieborný-ZO Tvrdošín - Mišica Anton, viedenský biely-ZO Trstená - Remko Jozef, novozélandský biely-ZO Námestovo - Gnidiak Miroslav, kalifornský-ZO K.Hôrka - Ondreják Peter, kastorex-ZO K.Hôrka - Eduard Ferenčík; Hydina: Ondreják Ján - ZO K.Hôrka - amrokska, Kičín Ľudovít - ZO K.Hôrka - austrálopka, Motýl Jaroslav - ZO Liesek, - hempšírka, Ondreják Peter - ZO Krásna Hôrka - plymuka biela, Vróbel Ondrej - ZO Tvrdošín - plymuka pásikavá, Škumát Vladimír - ZO K.Hôrka - sasecka svetlá, Čajka Michal - ZO Medzibrodie - kočinka žltá; Holuby: Koľada Roman - ZO Námestovo - pávik biely čiernochvostý, Diežka Ivan-ZO Tvrdošín - slov. hrvoliak modrý, Volf František-ZO Klin - český hrvoliak sivý, Ing. Malík Miroslav - ZO Nižná - moravský pštros modrý; Expozícia mladých chovateľov - Králiky: Ballek Juraj - ZO K.Hôrka - činčila veľká, Litvák Marian - ZO Klin - novozélandský biely, Bebej Stanislav - ZO K.Hôrka - kalifornský, Laššák Ľubomír - ZO Klin - aljaška; Hydina: Ondreják Maroš - ZO K.Hôrka - amrokska, Cieker Ján - ZO K.Hôrka - hempšírka, Trnčák Jozef - ZO Klin - hempšírka; Holuby: Laššák Ivan - ZO Klin - komárňanský kotrmeliak, Diežka Ivan - ZO Tvrdošín - slov. hrvoliak čierny, Diežka Ivan - ZO Tvrdošín - americký king, modrý. Súčasťou výstavy bol aj prehľadný 15 listový katalóg so zoznamom expozícií a jednotlivých vystavovateľov, zvlášť zoznam expozícií a vystavovateľov z radov mladých chovateľov a ďalšie základné údaje. 1 135 návštevníkov za dva dni je solídna účasť, preto možno konštatovať, že výstava sa stretla so značným záujmom verejnosti napriek nie najlepšej priazni počasia. V.Škumát, taj. ZO SZCH

Na aktívne prispievateľov, dopisovateľov a tvorcov mestských novín "Tvrdošín" 21.9.1989 bola zhodnotená úroveň posledných 13 čísiel od septembra 88 do septembra 1989, odzneli návrhy na zlepšenie a

Ku dňu tlače

ocenení boli najaktívnejší dopisovatelia: Valéria Klimčíková, MUDr. Adriana Rašková, Dagmar Šašková, Karol Hanulák, František Hodorovský, Juraj Pollák, Jozef Krúpa, ale ocenenie si zaslúžia všetci, bez ktorých by naše noviny nemohli vychádzať. -jmb-

Založenie dychovej hudby

/pokrač. zo 4.str./... osem mužov, z toho štyria tvrdošínčania. Navštevujú v MeKS na sídl. Medvedzie každý štvrtok večer a radi čo najskôr privítajú medzi sebou trubkára, ale aj ďalších záujemcov. Zatiaľ boli dve skúšky 5. a 12.10.1989. -jmb-

Spomienky na festival

/pokrač. z min. čísla/... Rtnický je úplne homogénna, 99% obyvateľstva tvoria Kórejčania. Úradným jazykom je kórejščina. Po vybavení formalít a prevzatí batožín nás už pred letiskom čakali štyri najnovšie zájazdové autobusy Ikarus. Našej štvrtej skupine patrilo Ikarus s festivalovým označením 699. V autobuse nás privítali traja kórejskí zamestnanci turistického spol. KOREAN INTERNATIONAL TOURIST BUREAU, sympatický vodič Ma a dvaja tlmočníci. Kim so znalosťou angličtiny a Li so znalosťou ruštiny. Už počas 25 minútovej cesty z letiska k hotelu sme sa mohli presvedčiť o dokonalej pripravenosti KĽDR k sviatku svetovej mládeže - krásne kvetinové záhony, pútače a heslá, najmä však šťastný úsmev na tvárach našich hostiteľov a srdečné zamávanie skoro každého z nich, či už to bolo dieťa, alebo dospelý, a to nielen v uliciach hlavného mesta, ale všade, kde sme počas nášho jedenásťdňového pobytu zavítali. Boli sme ubytovaní v úplne novučičkom 35-poschodovom hoteli SOSAN, vzdialeného od centra mesta asi 4 km a od festivalového mestečka KWANBOK asi 1 km. Po výdatnom obede a vybavení ubytovacích formalít sme sa po dvoch oboch vybrali do svojich izieb. Bývali sme na 13. poschodí.../pokr. v budú. čísle/ 5

LIST NÁRODNÉHO UMELCA

V pláne kina Javor v Tvrdošíne -K.Hôrke na 10.októbra 1989 je zaradený slovenský film "SPRÁVCA SKANZENU" režiséra Stefana Uhra. Asi nie každý vie, že vo filme ide okrem iného o náš, oravský skanzen resp. Múzeum or. dediny v Zuberci-Brestovej a že v ňom účinkuje značný počet hornooravcov v komparze, ba aj v drobných hereckých úlohach. Za všetkých menujme aspoň časť členov FS Spiežovec, Divadelného súboru MsKS v Tvrdošíne, hudobnú skupinu KREDIT pri MsKS, ale aj ďalších jednotlivcov, ktorých pomohlo vytypovať a vyhľadať tvrdošínske kultúrne stredisko. V čase nakrúcania v období marec až júl 1988 úzko spolupracovalo aj pri poskytovaní priestorov na zhotovenie štúdiových nahrávok hudby, požícaním krojov pre drevené figuríny a podobne. Preto keď sme sa v máji 1989 dozvedeli, že Š.Uher bol menovaný za národného umelca, poslali sme list s blahoželaním a želaním stretnúť sa s ním na tvrdošínskej premiére nášho spoločného filmu, pobesedovať si s tunajším filmo-

Záver divadelnej sezóny

Divadelný súbor dospelých pri MsKS v Tvrdošíne naštudoval v sezóne 88/89 satirickú komédiu "Čierna ovca" od známeho autora, režiséra a protagonistu RND Stanislava Štepku, s ktorou absolvoval 7 divadelných predstavení. Poučení kritickými pripomienkami poroty na okresnej súťaži, ale aj vlastnými postrehmi sme najmä druhé dejstvo komédie prepracovali, niektoré zbytočne dlhé repliky skrátili a zdynamizovali scénu. Tým inscenácia získala na spáde a stala sa divácky záživnejšou. S takto upravenou inscenáciou sme potom prekročili hranice nášho okresu a vyskúšali svoje schopnosti osloviť aj neznáme publikum. Treba hneď povedať, že úspešne. Zachovaním podstaty, vypointovaním myšlienkového posolstva hry ale aj osobnými hereckými vkladmi jednotlivcov sa súboru podarilo presne, s patričnou dávkou humoru poukázať na celý rad neduhov v slovenskom školstve čo vďačne kvitovali a potleskom odmenili nielen pracujúci ružomerských papierní, ale aj občania kysuckého Staškova, ale najmä pracovníci závodu Pleta a ostatné výborné publikum v Ban.Štiavnicí. Všetci členovia div. súboru sa zhodli v názore, že práve v štiavnickom predstavení s živo reagujúcim publikom

vým publikom a s tými, ktorí vo filme účinkujú. Žiaľ, ako to už býva, život opäť raz zvrtol kor-

midlo priprav dobre mieneného podujatia a národný umelec Stefan Uher sa zo zdravotných dôvodov /hospitalizácia/ nemohol na premiére osobne zúčastniť. Nezabudol však na nás a poslal nám pozdravný list tohoto znenia: "...dovoľte mi, aspoň touto cestou, pozdraviť nielen vás, ale všetkých, ktorí si dnes prišli pozrieť naše spoločné dielo - Správca skanzenu. To slovo "spoločné" nie je nadnesené. Bez spolupráce širokého okruhu zaniietených ľudí z celej Hornej Oravy by podobný film nemohol vzniknúť. Pred každým uvedením môjho filmu mávam trému. A teraz dvojnásobnú. Bude sa páčiť, nebude!? Nie je to jednoduchý film, možno sa niekomu bude zdať príliš zložitý, ťažký na vnímanie. Ale myšlienky, ktoré chce film vysloviť, úvaha o tom, kto my Slováci vlastne sme odkiaľideme, aké dedičstvo so sebou nesieme, takéto myšlienky sa ťažko vyjadrujú trebárs veselohernou formou. Naozaj ma mrzí, že dnes nemôžem sedieť v kine medzi vami, po predstavení si s vami pohovoriť a vypočuť trebárs aj tvrdšie slovo kritiky. Lebo taký už je náš život všeličo si musíme vypočuť. Jeden môj kolega tvrdí, že je to trest za honorár.

Tak ešte raz, prajem všetkým príjemný večer, všetkým, ktorí pomáhali nášmu filmu na svet ešte raz srdečne ďakujem a všetkých vás srdečne pozdravujem
váš Stefan Uher"

sa im hralo najlepšie a všetkých obťažil pocit dobre vykonanej práce najmä po zistení, že sa im podarilo rozosmiať a pobaviť aj kolegov z DS ZK ROH Pleta, ktorí prídu k nám do Tvrdošína na oplátku so svojou inscenáciou komédie Giulia Scarnicciho a Remza Tarabusiho "Pán Papagatto sa žení" v réžii Bohumila Kostreca a.h. Až potom, keď sa im odmeníme srdečným prijatím a dufame, že aj rovnako vnímavým početným publikom, definitívne zavesíme kopačky minuvšej sa divadelnej sezóny na klince a s chuťou sa pustíme do nácviku novej divadelnej hry. Posmelení dvojročnou skúsenosťou chceme si vyskúšať sily a schopnosti v oblasti opäť trochu náročnejšieho žánru - drámy

PREDAJ KROV A STROMČEKOV

ZO SZZ v Tvrdošíne oznamuje, že v mesiaci októbri budú zabezpečené šípové ruže, ríbezle, egreše a ovocné stromky. Záujemcovia si ich môžu zakúpiť u s. Hanuliaka st.

SPOMIENKA NA M. MEDVECKÚ

V týchto chladných jesenných dňoch sa v spomienkach vraciame ku tej, s ktorou sme sa pred poldruha rokom so smútkom rozlúčili - ku našej národnej umelkyňni Márii Medveckej. Pripomíname si deň, keď sme s mnohými účastníkmi pietneho aktu stáli na cintoríne pri jej pomníku a dívali sme sa, ako vkladajú urnu s jej popolom do rodnej zeme. A po odstupe dvoch rokov si hlboko uvedomujeme, aká strata nás jej smrťou postihla. Keď pri návšteve jej galérie ohodíme popri jej obrazoch, objavujeme v nich lásku umelkyne k rodnej hrude, ku chudobnej oravskej zemi, ktorej umeleckému spodobeniu obetovala celý svoj plodný život veľkej umelkyne. V jej obrazoch pretrvávajú krásy i smútok starej Oravy i nádeje nového života v tomto kraji. Zájdieme občas ku jej hrobu, pokloňme sa jej pamiatke a v spomienkach si ju pripomeňme takú, akú sme ju poznali: láskavú ženu a veľkú umelkyňu. 10.10.1989 sa konal v kine Javor spomienkový večer k nedežitým 75. narodeninám umelkyne /pozn.red./

Vzala raz prostred horúceho leta
príehrstie hliny na oravskej roli,
keď v medzi sladko zavoňala mäta
a pastier zháňal kravky po údolí,

Ku srdcu primkla hlinu ako dieťa
vo chvíli šťastia, v tichej blahovôli.
Ako sa slza s kvapkou potu stretá,
tak pravda s krásou snúbili sa v poli.

Zrodené z hliny obrazy dnes svietia
v kamennom dome, kde bol len múr holý.
Tu našla stánok túžba s láskou späť.

Poď so mnou, pútnik, vojdi v dobrej vôli,
zanechaj vonku zhon a súru sveta.
Tu žiaľ sa stratí a bolesť prebolí.

P.

MEDAILÓNIKY Z DEJÍN TVRDOŠÍNA

42 VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI TVRDOŠÍNA. 5. ŠIMON ŠEVČÍK 1759-1804
Horlivým členom Učeného slovenského Tovarišstva bol Šimon Ševčík, ktorý sa narodil v Tvrdošíne 22. októbra 1759. Štúdium teológie skončil roku 1787 na generálnom seminári v Bratislave, potom pôsobil päť rokov ako kaplán v Novom Meste nad Váhom. V rokoch 1792 - 1804 dvanásť rokov spravoval dôležitú farnosť Veselé pri Piešťanoch. Umrel v septembri 1804 sotva 45 ročný. V októbri 1797 ako miestny duchovný pokrstil vo Veselom chudobnej rodine Mojžišovej synka menom Štefana. Bol to veľký syn národa budúci biskup národovec Dr. Štefan Moyzes, prvý predseda Slovenskej Matice roku 1863. V rok smrti Šimona Ševčíka mal chlapec sotva sedem rokov, ale po Ševčíkovi ostal vo Veselom duch Slovenského Tovarišstva, ktorý pôsobil na zápalistého Štefka Mojžišovie. Podľa vtedajšieho zvyku meno si polatinčil na Moyses. K Matici Slovenskej, ktorú Moyzes založil Oravci mali kladný pomer, ba znamenali pre ňu veľký prínos. Najviac sa zaiste o Slovenskú Maticu zaslúžil Tomáš Červeň z Chyžného, obce, ktorá teraz patrí do Poľska, ale bola založená na starom tvrdošínskom chotári, lebo, keď roku 1371 zakladali Trstenú, brali z tvrdošínskeho chotára zeme, ležiace medzi Zábidoenským potokom a potokom Bukovinka. Červeňovci v Chyžnom boli stará slovenská rodina. Tomáš Červeň študoval v Bratislave, vo Vespréme, v Rábe a na Pázmáneu vo Viedni. Pôsobil na biskupskom úrade v Banskej Bystrici, kde bol aj kanonikom. Podporoval v ťažkých časoch slovenské kultúrne snaženie. Bol členom Spolku milovníkov reči a literatúry slovenskej v Budapešti, členom Tatrína, členom Stáleho výboru, utvoreného v Martine roku 1861 na obranu slovenských práv, spoluzakladateľ Spolku Svätého Vojtecha, zakladajúci člen a pokladník Matice Slovenskej. Žil v rokoch 1793 - 1796. Vidíme, že Orava je tesne spojená s národným hnutím v najťažších rokoch pre slovenský národ a Tvrdošín má aj tu svoje skromné miesto. /pokrač.v bud. čísle/

DODATOK KU TVRDOŠÍNSKEMU SKOLSTVU

Do globálu mimoškolskej výchovy a vzdelávania popri ĽŠU, školských družích a DM patrí aj MsDPaM, v ktorom 4 plnoúväzkoví pracovníci zabezpečujú prácu 25 záujmových útvarov zväčša detí do 14 rokov. Tvrdošín má teda 532 a nie 528 pracovníkov, starajúcich sa o 3621 jedincov z radov detí a mládeže. **7**

V októbri je už jeseň, ako sa hovorí, pevne v sedle, a dáva nám povel na zber úrody z našich záhrad. O tom ako uskládať ovocie a zeleninu na zimu sme sa už zmienili v našich novinách ešte v minulom roku. Teraz je potrebné oboznámiť sa s naj-

ZÁHRADKÁROM

rozšírenými škodcami ovocných drevín u nás a s tým, ako škodia. Popri ich poznaní je dobré vedieť ako prezimujú a kde. Celý rad ich prezimuje priamo v korunách stromov vo forme vajdičiek, z ktorých sa na jar liahnu larvy. Vajdička máva typický tvar aj farbu a sú kladené do určitých miest na kôre konárov alebo aj kmienkov a v prasklinách ostatnej kôry.

LISTOVÉ VOŠKY. Vysávajú živiny na mladých výhonkoch a listoch. Na jeseň takmer bez výnimky kladú vajdička do pazúch púčikov alebo aj voľne na kôru letorastov, často vo väčších zhhlukoch. Vajdička býva podlhovastá, na koncoch zaokrúhlená, približne 1 mm dlhá. Prvé dni po nakladiení máva svetlozelenkastú farbu, ktorá sa za krátky čas zmení na čiernu.

MÉRA JABLOŇOVÁ. Všade rozšírený škodca a najmä v stredných a chladnejších polohách, ktoré jej vyhovujú. Aj u nás sa udomácnila. Spôsobuje nápadné poškodenie na pučiach a jablňonách. Larvy méry po vyliahnutí vajdičiek v čase nalievania púčikov prenikajú do nich vo veľkom množstve. Obsadzujú najmä kvetné púčiky, z ktorých začínajú intenzívne cicat živiny, čím brzdia normálny vývin a otváranie kvetných a listových púčikov. Napadnuté stromy pôsobia dojmom akoby im niečo chý-

balo pre normálny jarný vývin. Aj neskoršie zostávajú vypučané listy znetvorené a kvety bývajú v dolnej časti zlepené. Pri silnejšom napadnutí môžu kvety aj opadať. Proti uvedeným škodcom bojujeme chemickým ošetrovaním v zimnom a predjarnom období. Vhodnými prípravkami sú NITROZAN - 1% a ARBOROL 2 až 3%. K. H.

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

V SEPTEMBRI SA NARODILI:

Miroslava Pakosová, Zuzana Korenčiaková, Emília Ponechalová, Michaela Kovalčíková, Katarína Močarčíková, Anna Tarajová, Václav Komačka, Lenka Pisančíňová, Michaela Chreneková

PhMr. J. Šiška - J. Kyšková
Ľ. Vicen - M. Martvoňová

25. VÝROČIE SOBÁŠA:

V. Kis - E. rod. Galasová

ODIŠLI Z NAŠICH RADOV:

SOBÁŠE UZAVRETÉ V SEPT.

M. Matys - A. Galasová
J. Hurták - Ľ. Tapajáková
P. Ferenčík - K. Benčíková
E. Kopl - N. Bolibruchová

Rozália Kuníková - 85 ročná
Ján Florek - 76 ročný
Ján Dorušiak - 38 ročný
Anton Tropek - 61 ročný
Mária Sibertová - 80 ročná
Kamil Skutka - 35 ročný

Spartakiádne okienko

Prípravu Československej spartakiády 1990, ktorá sa stane súčasťou osláv 45. výročia oslobodenia Československa Sovietskou armádou, riadi v našom meste komisia v zložení: Ing. Ján Badár, Ing. Ivan Šaško, Ľudovít Bella, Štefan Klimčík, Ing. Ján Korenčiak, RSDr. Milan Mikláš, Anton Poláčik, Ing. Dušan Staňák, Alojz Dulík, Jaroslav Gašinec, Vladimír Vajduliak, Ing. Miroslav Medvecký, Jozef Bašista, Ing. Emil Pavlík, MUDr. Adriana Rašková, Pavol Koňuch, Eva Mydlíková a kpt. Ján Páleš.

Úlohy, ktoré treba zabezpečiť do 13. mája 1990 majú jednotliví členovia spartakiádneho štábu rozpracované pre komisie ním riadené. Spartakiáda sa uskutoční ako obvykle na ihrisku pri ZŠ Tvrdošín, ktoré už bolo tohoto roku zrekonštruované. Okrem úloh pre zabezpečenie dostojnej spartakiády obidve TJ za účasti ďalších spoločenských organizácií NF majú pripravený celý rad podujatí, o ktorých vás budeme v našich novinách a rozhlasových reláciách priebežne informovať v spartakiádnom okienku.

V Tvrdošine sa nacvičujú takmer všetky spartakiádne skladby okrem skladby učňovskej mládeže /kvôli nedostatku dševčat/, skladby pre vojakov a skladby pre mužov. V novembrovom čísle novín uverejníme zoznam všetkých nacvičovaných skladieb i s menami inštruktorov a nacvičujúcich organizácií.

Želáme cvičencom a inštruktormom veľa chuti a dobrej nálady počas nácvikov, jednotlivým komisiám úspešné plnenie pridelených úloh v prospech obvodného kola.

TVRDOŠÍN: Noviny politického a štátneho vedenia mesta. Vydáva MsKS Tvrdošín. Zodp. redaktor: J. Bašista. Číslo pripravili: M. Kormañáková, A. Adamčáková, P. Serek, M. Ferenčík. Vychádza raz mesačne. Náklad: 1000 výtlačkov. Tlač: DP pri MsNV D. Kubín. Pov. ONV č. 768/85-456/10-V-5.